

**Oponentský posudek na habilitační práci RNDr. Jany Némethové, Ph.D. na téma:
Polnohospodářstvo Slovenska a po vstupe do Európskej Únie – vybrané problémy**

Úvod

Předložená habilitační práce je zpracovaná jako soubor autorských či spoluautorských článků doplněných rozbořem teoreticko-metodologického aparátu, který determinuje jak geografickou tak interdisciplinární podstatu problému slovenského zemědělství ve fázi jeho vývoje po roce 2004. Práce je konstruována tak, že každá kapitola (mimo první kapitoly, která analyzuje vývoj, reformy a perspektivy společné zemědělské politiky EU) obsahuje úvodní zhodnocení stavu věci k předmětnému problému plus tematicky publikované články. Celkem takto autorka představuje sedm klíčových témat, tj. kap. 2-8). Těchto sedm problémových kapitol je doplněno 13 odbornými statěmi charakterem článků většinově indexovaných ve světových databázích SCOPUS a Web of Science (Clarivate). To ukazuje, že autorka publikuje v kvalitních vědeckých časopisech, a že ve své habilitační práci prezentuje kvalitní výstupy své vědecké práce. Články prošly recenzním řízením a není třeba k nim zaujímat nového stanoviska.

Po jazykové stránce je předložená habilitační práce kvalitním dílem. Má celkem robustní rozměry 344 číslovaných stran. Práce vyniká rozsáhlým citačním aparátem, což také signifikuje fundovaně zvládnutou rešerši literatury.

Aktuálnost tématu

Otázky zemědělství a s tím související zemědělské politiky EU patří mezi aktuální jak po stránce výkonových parametrů zemědělství, tak ochrany životního prostředí, zaměstnanosti apod. Situace slovenského, ale i českého zemědělství je o tolik zajímavá, že nejdříve po konci centrálně plánované ekonomiky se zemědělství muselo rychle adaptovat na nové tržní podmínky a po vstupu do EU v roce přišla opět nová adaptace na evropskou zemědělskou politiku. Slovenské zemědělství bylo vystaveno novému prostředí kvót a dotací, ale i operačních programů apod., což jistě generuje nové směry zájmu vědeckého výzkumu v rámci této problematiky. V tomto směru důležitou pozici zaujímá geografie, která zkoumá dané jevy prostorově a tím má výhodu oproti jiným vědám. Je to vidět i na práci dr. Némethové, která vhodně využívá geografické metody a nástroje analýzy a syntézy. Problémy v slovenském zemědělství po vstupu do EU jsou různorodé, jak dokumentuje habilitační práce. Jde o problémy navýsost aktuální a mohu tedy konstatovat, že volba tématu je logická a zdařilá.

Cíle práce

Cílem habilitační práce bylo představit teoreticko-metodologické východiska studované problematiky a prezentovat dosažené výsledky výzkumu formou vědeckých prací publikovaných ve vědeckých časopisech. Chápu cíle habilitační práce širěji, ale zároveň je

pokládám za důležité pro zhodnocení problémů, kterými prochází slovenské zemědělství v rámci EU. Habilitantka svými cíli ukazuje na široké spektrum dílčích problémů, které souvisí se zemědělstvím, a ty postupně analyzuje. Kromě základních strukturálních změn ve slovenském zemědělství se práce věnuje zaměstnanosti, živočišné výrobě, rostlinné výrobě, ekologickému zemědělství, možnostem diverzifikace v zemědělství a zemědělství v produkčním regionu Nitry. Jak vidno cíle byly vymezeny široce, možná by stačilo redukovat cíle do menšího počtu, tj. i do menšího okruhu diskutovaných témat. Nicméně hlavní cíl a dílčí cíle jsou v komplementárním vztahu, o tom není pochyb. Současně konstatuji, že cíle byly naplněny.

Metody práce

Metody, které dr. Némethová využila při zpracování své habilitační práce, lze hodnotit jako poměrně široké a odpovídající povaze práce. V práci (zejména v článcích) najdeme četné statistické metody, metody kartografické analýzy a vizualizace, regionální analýzy ad. Součástí metod byly GIS analýzy. Je vidět, že byl použit a využit rozsáhlý metodologický aparát, a to je dobrá vizitka této habilitační práce.

Struktura, výsledky a přínos práce

Jak již bylo uvedeno, habilitační práce je složena ze dvou nosných částí. Tou první je vstupní hodnocení zemědělství Slovenska a jeho strukturální změny a pak dílčí hodnocení kapitol 2-8. Společně se souborem článků ke každé kapitole jde o konzistentní celek. Výběr témat považuji za vhodný, komplementární, ovšem domnívám se, že mohlo dojít k jejich zúžení témat. Před sebou máme jak na poměry slovenské, případně české geografie poněkud předimenzované dílo. Předložené články nepotřebují hlubšího komentáře, jelikož prošly recenzním řízením, které nakonec určilo míru jejich kvality.

Mám-li hodnotit výsledky, kterých dosáhla autorka v habilitační práci, je jich značné množství a mají svou vědeckou váhu. Ať už jde o publikované články, nebo o teoreticko-metodologické vstupní části ke kapitolám. Dosažené výsledky dobře detekují hlavní problémy slovenského zemědělství fungující v rámci jednotné zemědělské politiky EU. Habilitační práce ukazuje, jak různorodě lze geograficky přistupovat k výzkumu zemědělství. Trochu mi chybí diskuse k využití těchto výsledků pro reálnou praxi. Prosím o komentář.

Domnívám se, a články to potvrzují, že výsledky výzkumu dr. Némethové mají mezinárodní relevanci. Články byly publikovány v angličtině a jsou evidovány v některé ze světových databází vědeckých časopisů. Na většině článků se autorka práce podílela jako hlavní autorka, což hodnotím pozitivně. Na druhé straně si nelze nevšimnout, že většina časopisů, kde autorka publikovala, je z regionu postkomunistické Evropy (hlavně sousední státy se Slovenskem). Doporučoval bych větší snahu publikovat výsledky výzkumu v časopisech alespoň západoevropské provenience.

Poznámky a diskusní otázky

Posuzovaná habilitační práce se věnuje dílčím problémům současného slovenského zemědělství. Jak již bylo uvedeno, jde o témata aktuální s částečným interdisciplinárním přesahem. Habilitační práce nemá mnoho slabých stránek, přesto si dovoluji položit habilitantce dvě diskusní otázky ve vazbě na vybrané problémy slovenského zemědělství:

- Jakou roli v budoucnu bude hrát slovenské zemědělství při zajišťování potravinové soběstačnosti? Jaká hlavní opatření ve slovenském zemědělství byste případně navrhla pro posílení potravinové soběstačnosti země?
- Mohu na Slovensku obce, kraje nebo stát ovlivňovat způsoby hospodaření na zemědělské půdě? Pokud ano jak?

Závěr

Závěrečné hodnocení předložené habilitační práce je pozitivní. Autorka představila vědecké obci četné výsledky svého dlouhodobého výzkumu v oblasti geografie slovenského zemědělství. Habilitační práce má díky řešeným tématům interdisciplinární charakter, přesto jejím jádrem je prostorovost.

Doporučuji, aby habilitační práce byla přijata k obhajobě a aby na základě její úspěšné obhajoby byl RNDr. Janě Némethové, Ph.D. udělen akademický titul **docent** ve vědním oboru Geografie.

V Olomouci 7. 9. 2021

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
oponent

Prof. RNDr. Eva Michaeli, PhD.

Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta humanitných a prírodných vied

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky

Ul. 17. novembra 1, 081 16 Prešov

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Poľnohospodárstvo Slovenska po vstupe do Európskej únie – vybrané problémy.

Autor: RNDr. Jana Némethová, PhD.

Katedra geografie a regionálneho rozvoja,

Fakulta prírodných vied, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Vedný odbor: 4.1.35 Geografia

Uznesením vedeckej rady Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove zo dňa 25. 05.2021 bola som menovaná oponentkou habilitačnej práce: „Poľnohospodárstvo Slovenska po vstupe do Európskej únie – vybrané problémy“ RNDr. Jany Némethovej, PhD. Predmetný posudok som vypracovala v zmysle príslušných predpisov a ustanovení. RNDr. Jana Némethová, PhD. predložila habilitačnú prácu ako súbor pôvodných vedeckých štúdií v autorstve alebo spoluautorstve, ktoré sú zoradené tematicky do siedmych kapitol a sú sprevádzané podrobným komentárom k jednotlivým tematickým celkom. Prvá kapitola práce je venovaná spoločnej poľnohospodárskej politike Európskej únie. Práca pôsobí obsahovo kompaktne, napriek svojmu značnému rozsahu (344 strán). Habilitačnú prácu reprezentuje súbor 13 štúdií publikovaných v domácich a zahraničných časopisoch z výskumu v období rokov 2008 - 2020. Viaceré z nich sú indexované v databázach Web of Science a Scopus.

Aktuálnosť zvolenej témy a riešenej problematiky

Poľnohospodárstvo je v Slovenskej republike priestorovo najrozšírenejšou ekonomickou aktivitou človeka- spoločnosti a má veľký vplyv na životné prostredie a na formovanie krajiny. Slovensko má dlhú agrárnu tradíciu a napriek tomu, že poľnohospodárstvo nepatrí v súčasnosti k ťahúňom našej ekonomiky, zohráva nezastupiteľnú úlohu v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti štátu. Z týchto hľadísk považujem habilitačnú prácu RNDr. Jany Némethovej PhD. za veľmi aktuálnu.

Ciele práce a metódy výskumu

Cieľom habilitačnej práce bolo predstaviť teoreticko-metodické východiská skúmanej problematiky a prezentovať výsledky výskumu prostredníctvom 13 vedeckých štúdií publikovaných v renomovaných domácich a zahraničných časopisoch (str. 7 v habilitačnej práci).

Autorka použila viaceré metódy výskumu, ktoré sú uvedené v jednotlivých štúdiách. Na základnú analýzu vývoja poľnohospodárstva Slovenska bol použitý index zmeny, ktorý vyjadruje zmenu indikátora medzi dvoma časovými horizontami, ako aj medziročné indexy zmien. Vývojové tendencie v poľnohospodárstve boli skúmané pomocou vývojového indexu

Na identifikáciu regionálnej diferenciácie úrovne poľnohospodárstva krajov Slovenska bola použitá komponentná analýza, ktorá je závislá na výbere a počte indikátorov a jej výsledky poukazujú na regionálnu diferenciáciu poľnohospodárstva podľa krajov. Indikátory boli využité na vyhodnotenie troch profilov produkčnej výkonnosti poľnohospodárstva (produkčná výkonnosť rastlinnej výroby, živočíšnej výroby a produkčná výkonnosť poľnohospodárskej výroby spolu). Z ďalších metód sú to komparatívna analýza, štatistické metódy (smerodajná odchylka a variačný koeficient). Metódy výskumu sú uvedené v jednotlivých štúdiách a považujeme ich v súvislosti so skúmanou problematikou za adekvátne.

Výsledky a prínos práce

Výsledky výskumu uchádzačky sú prezentované trinástimi vedeckými štúdiami, z ktorých 9 bolo publikovaných v zahraničných časopisoch a 4 v domácich časopisoch. V prvej kapitole habilitačnej práce sa nachádza podrobná charakteristika Spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie, jej vývoj, reformy a perspektívy a jej vplyv na poľnohospodárstvo Slovenskej republiky.

Druhá kapitola na základe troch štúdií, z ktorých dve sú publikované v zahraničných časopisoch a jedna v Geografickom časopise pojednáva štrukturálnych zmenách v poľnohospodárstve Slovenskej republiky. Zmeny sa prejavujú predovšetkým vo využívaní poľnohospodárskej pôdy napr. zarastanie lúk a pasienkov náletom a ďalšie zmeny, pokles výmery ornej a poľnohospodárskej pôdy vôbec (19% výmery poľnohospodárskej pôdy sa nás nevyužíva). Prebieha proces pustnutia kultúrnej krajiny, ktorý síce zmierňuje pôdnu eróziu, ale nemal by byť cieľom hospodárenia s pôdou v krajine. Tieto procesy úzko súvisia s SPP Európskej únie.

Zamestnanosť a štruktúra subjektov v poľnohospodárstve prešli tiež zásadnými zmenami. V roku 1989 bolo v poľnohospodárstve zamestnaných viac ako 350 000 osôb. V roku 2004 poklesol tento stav na 51 000 a v roku 2017 to bolo menej ako 24 000. Tento stav súvisí s reštrukturalizáciou agrárneho sektoru

a perspektívne s využívaním nových technológií v tejto oblasti, čo úzko súvisí aj so vzdelanostnou štruktúrou pracovníkov v odvetví.

Zmeny v štruktúre rastlinnej výroby v prospech pestovania obilnín a olejnín (technických plodín) a spôsobili úpadok živočíšnej výroby a podmienili našu závislosť na dovoze tradičných poľnohospodárskych plodín (zemiaky, zelenina, ovocie atď.). Podobný charakter má aj živočíšna výroba, v ktorej došlo k znižovaniu stavov hospodárskych zvierat. Vývoj poľnohospodárstva v Slovenskej republike podstatne ovplyvnila SPP EÚ (nerovná výška dotácii oproti krajinám EÚ – 15). Tento stav súvisí s priestorovou nevyváženosťou SPP Európskej únie, ktorá svojim prístupom evokuje dovoz komodít z oblasti živočíšnej a rastlinnej výroby z iných členských krajín na Slovensko a mnohokrát aj nezodpovedajúcej kvality.

Ekologické poľnohospodárstvo na rozdiel od konvenčného nezaťažuje životné prostredie, podieľa sa na zvyšovaní zamestnanosti, je zamerané na kvalitu produkcie a z hľadiska kontaminácie jednotlivých zložiek krajiny nie je rizikové. V systéme EPV bolo v roku 2019 v Slovenskej republike registrovaných 859 prevádzkovateľov a ich množstvo sa zvyšuje.

Na diverzifikáciu poľnohospodárstva je u nás zameraný Program rozvoja vidieka (2007 – 2013 a 2014 – 2020) a súvisí s krajinou – tvorba krajiny, ekologizáciou – posilnenie diverzity krajiny a plní, ako sme už uviedli vyššie aj sociálnu funkciu. V ôsmej kapitole hodnotí autorka poľnohospodárstvo v produkčnom regióne v Slovenskej republike v okrese Nitra.

Spoločná poľnohospodárska politika by mala byť v budúcnosti, podľa uchádzačky transparentnejšia. Nazdávam sa, že už teraz je neskoro vyrovnáť dotácie podľa EÚ -15. Kvalita dovážaných potravín, najmä mäsa je kritickým momentom na trhu potravín, ale lacné výrobky sú našimi občanmi preferované. Názov spoločná poľnohospodárska politika - SPP EÚ nevystihuje jej aplikáciu v praxi, teda pojem spoločná a jednotný európsky trh nie je jednotný, resp. iba pre niektorých.

V závere uvádzate, že podpora multifunkčného poľnohospodárstva, ktoré zachováva diverzitu krajiny je jednou z priorít SPP EÚ. V Slovenskej republike prechádza poľnohospodárstvo do monofunkčnosti, možno do bifunkčnosti (olejniny a kosenie trávnych porastov), alebo sa mýlim?

Prínos dizertačnej práce považujem za významný z dvoch aspektov. Prvým je využitie jednotlivých štúdií, ktoré sú previazané komentárom v edukácii na vysokých školách v rôznych vedných odboroch, napr. geografie v predmete geografia poľnohospodárstva a v humánnej regionálnej geografii Slovenskej republiky. Geografický aspekt poľnohospodárstva vyplýva z jeho priestorového rozmiestnenia, ktoré nadväzuje na každom území na prírodné podmienky a faktory. Druhým aspektom je využitie vedeckého výskumu RNDr. Jany Némethovej, PhD. v poľnohospodárskej praxi a v decíznej sfére v oblastiach štátnej správy a obecnej samosprávy.

Poznámky a otázky

1. Práca má 344 strán. Chýba v nej vysvetlenie skratiek, ktoré autorka často v texte používa. Preklenovacie komentáre k skupinám štúdií sú veľmi dlhé (niektoré majú, napr. 20 strán textu). Štúdie sú predsa tematicky zoradené, teda komentáre mohli byť hlavne esenciálne a možno doplnené aj grafmi a tabuľkami, aby bol text prehľadnejší a nebolo by potrebné hľadať všetky údaje v samotných štúdiách, ktoré sú v drobnom fonte (napr. číselné a iné údaje v komentároch).
2. Napriek tomu, že metódy výskumu, ktoré boli v práci použité, sú uvedené v štúdiách, práci by prospelo ak by ich autorka uviedla v kapitole metódy výskumu a ciele práce. Je náročné hľadať metódy výskumu v 13. štúdiách z ktorých habilitačná práca pozostáva.
3. Myslíte si, že SPP EÚ je spravodlivá a naozaj vedie k multifunkčnému poľnohospodárstvu? Myslím tým na Slovensku.
4. Aký je Váš názor na hrubú poľnohospodársku produkciu v Holandsku? Oproti Slovensku je veľmi vysoká. Ako ju dosahujú?

Záver

Habilitačnú prácu RNDr. Jany Némethovej, PhD. hodnotím pozitívne. Habilitantka predstavila vedeckej komunite výsledky svojho viacročného výskumu prostredníctvom publikovaných vedeckých štúdií a monografie. Odporúčam habilitačnú prácu prijať k obhajobe a na základe úspešnej obhajoby udeliť Jane Némethovej, PhD. vedecko-pedagogický titul „**docent**“ v odbore habilitačného konania **4.1.35 Geografia**.

V Prešove 20. 06. 2021

Prof. RNDr. Eva Michaeli, PhD.

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu

Poľnohospodárstvo Slovenska po vstupe do Európskej únie - vybrané problémy

RNDr. Jana Némethová, PhD.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta Prírodných vied, Katedra geografie
a regionálneho rozvoja

1. Hodnotenie obsahu, štruktúry a aktuálnosti zvolenej témy habilitačnej práce

Predložená habilitačná práca s názvom „Poľnohospodárstvo Slovenska po vstupe do Európskej únie – vybrané problémy“ má 344 strán. Je rozdelená do 8 hlavných kapitol, ktoré prezentujú teoreticko-metodický rámec študovanej problematiky. K napísaniu habilitačnej práce autorka využila viacero titulov odbornej literatúry domáceho a zahraničného charakteru. Veľká časť prameňov pochádza aj z negeografických vedných odborov, hlavne ekonómie a poľnohospodárstva. Pri prehľade literatúry je preukázaná odborná erudovanosť autorky.

V Úvode autorka objasňuje kľúčové postoje a skutočnosti, ktoré ju inšpirovali k výskumu a napísaniu habilitačnej práce. Práca sa zameriava na zhodnotenie dopadu Spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie na poľnohospodárstvo Slovenska. Začlenenie Slovenska do európskeho priestoru prinieslo zmeny v rastlinnej a živočíšnej výrobe a s tým súvisiace zmeny vo využívaní a rozsahu poľnohospodárskej pôdy, v štruktúre pracovných síl a dynamiku zmien v podnikateľskej štruktúre subjektov. Uvedené zmeny sa podpísali na ďalšom prehľbovaní regionálnych disparít v priestore Slovenska.

Cieľom habilitačnej práce bolo predstaviť teoreticko-metodické východiská študovanej problematiky a prezentovať dosiahnuté výsledky výskumu prostredníctvom 13 vedeckých prác publikovaných vo vedeckých časopisoch registrovaných v databázach CC, WoS a SCOPUS. Na základe prezentovaných výsledkov autorka stanovený cieľ úspešne splnila.

Prvá kapitola sa zameriava na vývoj, ciele, nástroje, reformy a perspektívy Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. V tejto časti autorka podrobne rozoberá aj vplyv Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ na poľnohospodárstvo Slovenska.

Druhá kapitola rozoberá základné štrukturálne zmeny v poľnohospodárstve Slovenska, ktoré nastali po vstupe Slovenska do EÚ a súviseli s prijatím pravidiel Spoločnej poľnohospodárskej politiky. V tejto časti práce autorka prezentuje výsledky 3 vedeckých prác, ktorých tematické zameranie je veľmi široké. V prácach sú prezentované hlavné ukazovatele produkčnej výkonnosti poľnohospodárstva Slovenska, ukazovatele hodnotenia úrovne rastlinnej a živočíšnej výroby, ktoré sú interpretované na rôznych hierarchických úrovniach Slovenska a na európskej úrovni. V prácach sú prezentované aj výsledky týkajúce

sa zmien využitia poľnohospodárskej pôdy v troch typoch poľnohospodárskej krajiny Slovenska, vývoja počtu zamestnancov a jeho štruktúr i tiež štruktúry subjektov podnikajúcich v poľnohospodárstve. Práce na vysokej odbornej úrovni poukazujú na problémy a regionálne disparity v poľnohospodárstve Slovenska.

Tretia kapitola má užšie tematické zameranie, autorka vybrala jednu prácu, ktorá sa týka vývoja zamestnanosti v poľnohospodárstve Slovenska a jej štruktúr podľa pohlavia, vzdelania, veku a profesných kategórií pracovných síl. V tejto kapitole sa autorka zaoberá i štruktúrou fariem hospodáriacich na poľnohospodárskej pôde Slovenska.

V štvrtej kapitole autorka analyzuje rastlinnú výrobu Slovenska prostredníctvom výsledkov 2 vedeckých prác. V článkoch sa kladie dôraz na zmeny vo výmere a v štruktúre pestovaných plodín na úrovni krajov Slovenska v komparácii s krajinami V4 a poukazanie na spoločné trendy vývoja rastlinnej výroby na úrovni krajov štátov Slovenska a Česka. Sledované javy sú podrobne interpretované viacerými grafickými a kartografickými výstupmi.

Piata kapitola je zameraná na výsledky výskumu zameraného na zmeny v živočíšnej výrobe pod vplyvom Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. V uvedenej kapitole autorka prezentuje dva vedecké články. Komparácia Slovenska a Česka je hodnotená na úrovni krajov oboch štátov. Prezentované sú regionálne diferenciácie, trendy vývoja v živočíšnej výrobe a problematika sebestačnosti v živočíšnej produkcii v kontexte vplyvov na životné prostredie.

V šiestej kapitole sú riešené viaceré pozitívne vplyvy ekologického poľnohospodárstva na krajinu, životné prostredie a vidiek autorka vložila do habilitačnej práce kapitolu venovanú ekologickému poľnohospodárstvu a jeho vývojovým tendenciám. Súčasťou tejto kapitoly je jedna vedecká štúdia, ktorá je zameraná na vývoj a stav ekologického poľnohospodárstva v SR od jeho vzniku až po súčasnosť. Získané poznatky autorka vizuálne prezentuje viacerými grafmi a mapami na úrovni okresov Slovenska.

Siedma kapitola je orientovaná na možnosti diverzifikácie v poľnohospodárstve Slovenska. Súčasťou kapitoly sú dva vedecké články, ktoré upozorňujú na dôležitosť významu diverzifikácie v poľnohospodárstve Slovenska nielen vo význame zvýšenia príjmov pre poľnohospodárov, ale aj pozitívneho pôsobenia na krajinu a vidiek. Získané poznatky autorka prezentuje v zmysle geografického spracovania problematiky.

Posledná ôsma kapitola je venovaná okresu Nitra, ktorý patrí k najrelevantnejším poľnohospodárskym územiám Slovenska. Dve práce prezentované v tejto kapitole poskytujú komplexnú analýzu agroštruktúr a potravinárskeho priemyslu, ich vzájomných väzieb i mnohých ďalších väzieb vstupujúcich a vystupujúcich do tohto systému. Kvantitatívne a kvalitatívne hodnotenie potenciálu územia, produkcie a distribúcie produktov na úrovni všetkých subjektov sú analyzované vo vzájomných súvislostiach a v priestorovom kontexte.

Zvolené tematické zameranie habilitačnej práce je mimoriadne aktuálnou problematikou, kde autorka zachytila rôzne problémy v poľnohospodárstve Slovenska vzhľadom k štrukturálnym zmenám, ktoré sú dôsledkom vstupu Slovenska do EÚ a prijatia Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Problematika jednotlivých štúdií je prezentovaná na rôznych geografických úrovniach Slovenska, kraj, okres a tiež v európskom priestore, v kontexte

štátov V4 a v komparácii štátov Slovensko a Česko na vysokej odbornej úrovni.

2. Zhodnotenie prínosu habilitačnej práce pre rozvoj vedného odboru 4.1.35 Geografia a pre aplikačné využitie

Prínos habilitačnej práce možno vidieť vo viacerých rovinách: predovšetkým je to prínos v rovine teoreticko-metodickej vo výskume vývoja a súčasného stavu poľnohospodárstva Slovenska a trendov ďalšieho rozvoja v geografickom priestore. Cenné sú výsledky analýzy dopadu Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ na poľnohospodárstvo Slovenska a odhalenie problémov, resp. slabých stránok, ktoré v tejto oblasti je potrebné riešiť. V aplikačnej rovine habilitačná práca poskytuje množstvo relevantných poznatkov pre agrorurálny sektor Slovenska, a to sa môže aplikovať aj v edukačnej praxi.

3. Postrehy, odporúčania a otázky k habilitačnej práci

Súbor vedeckých prác, ktoré tvoria habilitačnú prácu, prešli riadnym recenzným konaním, ktoré boli publikované v geografických a negeografických domácich a zahraničných periodikách.

Postrehy:

- Postreh pri celoslovenských štatistikách o poľnohospodárstve málokedy býva určený podiel konvenčného a ekologického poľnohospodárstva, a keďže SR je už 17 rokov od vstupu do EÚ, bolo by vhodné robiť štatistiky z poľnohospodárstva na konvenčnej a ekologickej báze.
- V rámci potravinovej bezpečnosti väčšiu pozornosť venovať čistým potravinám (BIO), čo v konečnom dôsledku súvisí so zdravotným stavom obyvateľstva Slovenska.

Odporúčania:

- K obr. 1 a 2 na str. 13 bolo by vhodné uviesť priestorový aspekt.
- Na str. 14. je spomenutý prehľad reforiem SPP - je nutné uviesť priestorový aspekt.
- Nakoľko danej problematike geografie poľnohospodárstva a vidieka sa zaoberá málo geografov nielen na Slovensku, ale i v okolitých krajinách, odporúčame geografom venovať väčšiu pozornosť, pretože sa začínajú do popredia dostávať negeografické práce. Keďže poľnohospodárstvo je výrazne priestorový výrobný proces a výrobok z neho živý produkt, ktorý do značnej miere závisí od fyzicko-geografických faktorov (FGF - klíma, pôda, reliéf, biozložka, voda).
- Pri celoslovenských pohľadoch na poľnohospodárstvo by sa odporúčali geomorfologické celky (nížiny, kotliny a pohoria), ktoré sú založené na FGF.

Otázky:

- Ktoré vedné odbory boli zastúpené v kapitole 2. (str. 27-39)?
- V budúcnosti akým smerom sa bude vyvíjať výskum agrorurálnych štruktúr

vo vedecko-výskumných a univerzitných inštitúciách na Slovensku.

4. Celkové zhodnotenie

Na základe posúdenia habilitačnej práce a celkového vedeckého profilu habilitantky odporúčam predloženú habilitačnú prácu prijať na obhajobu. Zároveň som presvedčený, že RNDr. Jana Némethová, PhD. svojou vedecko-výskumnou činnosťou spĺňa podmienky na docenta. Preto odporúčam habilitačnej komisii, aby po úspešnej habilitácii bol RNDr. Jane Némethovej, PhD. udelený vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore 4.1.35 Geografia.

Bratislava, 30.6. 2021

Prof. RNDr. Peter Spišiak, CSc.